

ÜLDOSKUSED

1.10. Laste üldoskused

Üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi õppe- ja kasvatustegevuste kaudu, erinevate valdkondade sisusid lõimides. Õppekavas on üldoskused jaotatud 4 rühma:

MÄNGUOSKUSED – kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus. Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, uusi oskusi, peegeldab tundeid ja soove, õpib suhtlema, omandab kogemusi ja käitumisreegleid.

TUNNETUS- JA ÕPIOSKUSED – oskus tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse – taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

SOTSIAALSED OSKUSED – oskus teistega suhelda, tajuda nii iseennast, kui ka partnerit, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest.

ENESEKOHASED OSKUSED - suutlikkust eristada ja teadvustada oma oskusi, võimeid ja emotsioone, juhtida oma käitumist.

1.10.1. MÄNGUOSKUSED

Eeldatavad tulemused 2-3 aastased:

- mängib mõnda aega koos teistega ja järgib lihtsamaid reegleid;
- tegutseb vahetult nii konkreetsete asjadega kui ka neid kujutavate sümbolitega;
- oskab kasutada mängus erinevaid vahendeid;
- kordab ja jäljendab varasemaid kogemusi ning mälupilte lihtsas mängu.

Eeldatavad tulemused 3-4 aastased:

- rakendab mängudes tuttavaid kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;
- algatab erinevaid mängu ja arendab sisu täiskasvanu abiga;
- osaleb rolli- ja võistlusmängudes ning loovtegevustes;

- mängukaaslastega saavutab kokkuleppe täiskasvanu abiga;
- kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.

Eeldatavad tulemused 4-5 aastased:

- rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;
- täidab mängus erinevaid rolle;
- algatab erinevaid mängu ja arendab mängu sisu
- järgib mängureegleid täiskasvanu abiga ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;

Eeldatavad tulemused 5-6 aastased:

- rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast;
- tuleb toime erinevate rollide täitmisega; • järgib mängureegleid ning tuleb toime mängureeglite seletamisega;
- suudab jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;

Eeldatavad tulemused 6-7 aastased:

- tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma;
- rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;
- algatab erinevaid mängu ja arendab mängu sisu;
- täidab mängides erinevaid rolle;
- järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
- suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslasega kokkuleppele;
- tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus;
- kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.

1.10.2. TUNNETUS- JA ÕPIOSKUSED

Eeldatavad tulemused 2-3 aastased:

- plaanib osaliselt oma käitumist ja tegevust iseendale suunatud kõne vahendusel;
- plaanib ja organiseerib tegevusi täiskasvanu abiga;
- on omandanud sõnavara, mis võimaldab tal ennast väljendada;
- omandab uusi seoseid, mõisteid ja teadmisi korduva kogemuse, aktiivse tegutsemise ning eeskujude järgi õppimise kaudu;

Eeldatavad tulemused 3-4 aastased:

- oskab osaliselt oma tegevusi planeerida ja organiseerida, tegutseb iseseisvalt otsese juhendamiseta;
- plaanib minakeskse kõne abil oma tegevust ja lahendab probleeme;
- kõne toetub mälule;
- omandab uusi teadmisi praktiliste olukordade, kogetud emotsioonide, kujutluste ja kõne kaudu.

Eeldatavad tulemused 4-5 aastased:

- tegutseb lühikest aega iseseisvalt, kindluse saavutamiseks vajab täiskasvanu abi;
- reguleerib oma käitumist ja emotsioone täiskasvanu abiga;
- tahab tegutseda koos eakaaslastega;
- saavutab kokkuleppeid;
- katsetab ja uurib erinevaid võimalusi, kasutades nii sümboleid, kujutlusi kui ka reaalseid esemeid ja objekte;
- uudses olukorras julgeb küsida abi;
- oskab vaadelda ning märgata detaile, olulisi tunnuseid ja seoseid;
- omandab teadmisi kogemuste ja kõne kaudu, tegutseb aktiivselt ning lahendab probleeme;
- kasutab teadmiste omandamisel ja kogetu meenutamisel lihtsamaid meeldejätmise viise;

- tegutseb rõõmsalt, tunneb huvi kõige uue vastu, esitab palju küsimusi uurib, katsetab.

Eeldatavad tulemused 5-6 aastased:

- plaanib oma igapäevategevusi, seab eesmärgid ning üritab alustatud tegevused lõpetada;
- suudab tegevusele keskenduda vähemalt 20-30 minutiks;
- kasutab kujutlusi luues ja tegevusi planeerides sisekõnet;
- saab aru asjade suhetest ja omadustest ning ajalis- ruumilisest järjestusest;
- kasutab teadmisi igapäevastes, uudsetes kui ka sarnastes olukordades;

Eeldatavad tulemused 6-7 aastased:

- saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;
- mõtleb nii kaemuslik- kujunduslikult kui verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
- tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi;
- kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni;
- tegutseb uudes olukorras täiskasvanu juhiste järgi;
- suhtub õppimisse positiivselt – tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada;
- rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel;
- kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist.

1.10.3. SOTSIAALSED OSKUSED

Eeldatavad tulemused 2-3 aastased:

- osaleb täiskasvanuga ühistegevustes; teisi lapsi pigem jälgib, tegutseb nendega kõrvuti;
- jagab mõnikord oma asju ka teistega, valdavalt on ta siiski omandihoidja;
- loob sõprussuhteid nendega, kellega on tihti koos; tegutseb kontakti luues ja säilitades sihipäraselt;

- jälgib lihtsamaid sotsiaalseid reegleid ning eeskujudele toetudes jälgendab igapäevaelu rolle ja tegevusi.

Eeldatavad tulemused 3-4 aastased:

- väärtustab oma saavutusi, ent vajab oma tegevuse tunnustamist ja täiskasvanu tähelepanu
- püüab vahel teisi abistada ja lohutada; tal on mõningane ettekujutus teiste inimeste tunnetest ja mõtetest;
- osaleb lühikest aega ühistegevuses eakaaslastega, eelistab ühte mängukaaslast rühmale;
- arvestab reegleid mängudes ja tegevustes, mida juhib autoriteet;
- saab aru lihtsamatest käitumisreeglitest seltskonnas ning järgib neid igapäevases suhtluses.
- täidab igapäevaelu rutiini

Eeldatavad tulemused 4-5 aastased:

- hakkab mõistma teiste inimeste tundeid ja mõtteid;
- naudib rühma kuulumist ja eakaaslaste seltsi ning ühistegevust, jagab ja vahetab;
- aktsepteerib reegleid, kogemusi ja muutusi,;
- hoolib teistest, pakub oma abi;
- oskab täiskasvanu meeldetuletusel avalikus kohas sobivalt käituda ning teab, mida tohib, mida mitte.

Eeldatavad tulemused 5-6 aastased:

- püüab mõista teiste inimeste tundeid ja seisukohti ning arvestab nendega;
- sõlmib sõprussuhteid teiste lastega;
- abistab ja kiidab teisi;
- järgib tegevustes reegleid, jälgib reeglite täitmist teiste poolt ning oskab reegleid teistele selgitada;

Eeldatavad tulemused 6-7 aastased:

- tajub ja mõistab teiste inimeste tundeid ning arvestab nendega;
- tahab ja julgeb suhelda – huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste vastu;
- hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise;
- osaleb rühma reeglite kujundamisel;
- oskab teistega arvestada ja teha koostööd;
- loob sõprussuhteid;
- saab aru oma – võõras – ühine tähendusest;
- teeb vahet hea ja halva käitumise vahel;
- mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;
- järgib kokkulepituid reegleid üldtunnustatud käitumisnorme;
- selgitab oma seisukohti.

1.10.4. ENESEKOHASED OSKUSED

Eeldatavad tulemused 2-3 aastased:

- tal on osaliselt kujunenud enesetunnetus ja eneseteadvus;
- väljendab tugevaid emotsioone, oma mina;
- tahab igapäevaste olukordades valikute üle ise otsustada ning üritab neid ka täide viia;

Eeldatavad tulemused 3-4 aastased:

- väljendab verbaalselt lihtsamaid emotsioone, oma soove, tahtmisi ja seisukohti ning püüab jõuda kokkuleppele;
- tahab olla iseseisev;
- saab hakkama eneseteenindamisega (riietub, sööb, joob iseseisvalt), tal on kujunenud hügieeniharjumused;

- teab oma nime, vanust ja sugu ning märkab soolisi erinevusi;

Eeldatavad tulemused 4-5 aastased:

- väljendab oma emotsioone ja räägib nendest;
- suhtleb ja tegutseb enamasti iseseisvalt;
- suudab kuigivõrd vastutada oma tegevuse eest;
- imiteerib täiskasvanu tegevusi ja rolle;
- meeldetuletamisel koristab enda järelt tegevuse lõppedes ja aitab teistel koristada;
- saab aru valetamisest kui taunitavast käitumisest.

Eeldatavad tulemused 5-6 aastased:

- suudab lühikest aega ilma täiskasvanu kontrollita rühmas mängida ning teha koostööd omal viisil;
- järgib kokkuleppeid;
- oskab jälgida ohutut käitumist teiste suhtes;

Eeldatavad tulemused 6-7 aastased:

- suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt. rõõmu, viha sobivalt väljendada;
- kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi;
- oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
- algatab mängu ja tegevusi;
- tegutseb iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest;
- teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda;
- saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused;
- kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt.